

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 10 k.
Negyedévre ..... 6 ..
Helyben háshoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hófű és
ősznap utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezsa u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 155. szám.

Nagyvárad.

Péntek 1914 július 10

Pósa Lajos meghalt.

Agyonünnepeltük őt is. A halhatatlanság nem türi, hogy a robotoló emberek sokáig gyönyörködjenek az ő kiválasztottjaiban. Elviszi őket fekete hintón a maga birodalmába, ahol a költők földi koronája már csak hideg glória, a Hir csak távoli zene, a Dicsőség egy piros fénysugár és nincs tülekedés, nincs láрма, csak végtelen csend és végtelen fényes mezők.

Igy jártunk Mikszáth Kálmánal is. Ugy látszik, hogy meg kell hajolni a szörnyű erő előtt, amelylyel a halhatatlanság hat a nagy költőkre. Mindegyik csak addig a mienk, amíg küzd, éhezik, viaskodik s mihelyt átlépte az immortalitás vakító küszöbét: megszűnt ténének roppant ellenálló ereje, vágyik a Halál derült mosolyára, a mely ott dereng minden költő halotti maszkján.

Senectus ipsa morbus. És mi mégis háborgatjuk ezeket az ezüsttel beesett szent öregeket, megzavarjuk leáldozó napjuk békés aranyegét a magunk hiúságának vörös posztajával.

Ünnepelni akarjuk, kiráncigáljuk a fórum forró homokjára, táncot lejtünk körülötte és fülébe harsnazzuk, hogy nézd Te nagy öreg ember! aki egész életeden át martirja voltál a lelked titokzatos zenéjének, — nézd hogy szeretünk, nézd hogy ünnepelünk! Ne félj a Haláltól, ne félj a feltörő, vad fiataloktól, akik át akarnak gázolni rajtad. Mi megvédünk, mi megőrizzük emlékedet, mi szeretünk, mi hódolunk előtted, hogy mielőtt örökre kialudna

világító szived: lásd a mi mérhetetlen hódolatunkat, érezd a szívünk kiáradó melegségét, lásd meg a jövő márványszobrait, amelyek benépesítik a ligeteket és mindből a Te szemed sugarai fognak szétnézni a jövő életnek ködös utjain.

Mikszáth elment politikai sikereket aratni a máramarosszigeti hegyek közé, kortesutra, amelyre borbíró hazafiakat, munkanélküli közművesvállalkozókat is el lehet küldeni. Mintha politikai név nélkül, parlamenti szereplés nélkül Mikszáth nem is lehetett volna nagy ember. Mintha nem is halhatott volna meg másképpen, csak ha előbb képviselő volt!

És csodálatos, hogy Jókai Mór is a mandátumára volt a legbüszkébb. Ha valami fontos okmányt irt alá, vagy protekciós levelet küldött el valamelyik szürke miniszteri tanácsosnak, akkor neve alatt mindég ott volt: orszgy. képviselő...

Pósa Lajos elé felvezényeltük az ő hadseregét. Ötezer gyermeket toboroztak köréje. S az öreg költőt megrázta ez a vulkanikus erejű öröm. A költőt az a gondolat élte, hogy van egy titkos hadserege, a mely szét van szórva az egész világon, amely a temetésére jön össze legelőször, amelynek első szava a sirás kell hogy legyen.

Nemcsak ti sirtok most szép fehér gyerekek! Könnyezünk mi is, fáradt és békétlen öregek, mert becsukódott előttünk egy virágos völgy, ahol először láttuk meg, hogy a nap aranytányér s róla kapja minden erdő a tavaszi zöld ruhát, az őszi barack a zamatot, a cseresznye az édes ízt. A Pósa bácsi virágos völ-

gyében kezdtünk házat építeni homokból az ezüst patak partján, kártyából várat és először ő játszott szívünkkel a szerelem tüze fölött. Kisdédós szivek öreg szerelmese: Isten veled! Mikor már vén idők fognak havazni fejünk fölött, akkor is belopódzunk a Te napsugaras völgyedbe és a szívünk újra meg fog tanulni gyerekes boldogsággal örvendezni a világ egyszerű és magasztos szépségeinek.

Papp Jenő.

ORSZAGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, jul. 9

Beöthy Pál elnök tíz óra után pár perccel nyitja meg az ülést.

Előterjesztések során közölte az elnök, hogy ő felsége, a király a trónörökös elhunyt alkalmával kifejezett részvényt nyilatkozatot megköszönt. Ezután áttértek a napirendre a törvénykezési ügyekről szóló javaslat tárgyalására.

Tüdős János volt az első szónok, kijelenti, hogy a javaslatot politikai bizalmatlanságánál fogva sem fogadja el és nem fogadja el azért sem, mert az adófizető közönségre óriási terheket ró.

A tokozatos adófizetés hive a közteher viselés tekintetében, amit ez a javaslat teljesen figyelmen kívül hagy. Kifogásolja azt hogy a perbeli illetékek annyira megdrágítottak és helytelenítik, hogy a bírósági egységek ezentul illeték kötelesek lettek.

Azon kérdést intézi most a kormányhoz, hogy az igazságtalan és méltatlan intézkedéseket a javaslatból törölje.

Polónyi Dezső: Az ország legnyomorultabb osztályát az alperesek sokaságát terheli e javaslat.

Sümegei Vilmos: A népet kiuzsorázzák, hogy vesztegethessenek.

Simoncsics Elemér elnök Sümeget rendretasítja.

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Füzesfa-telep 7. sz. Új vashídó mellett.

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal
kivánatra díjtalanul szolgálunk.

Sámei Vilmos: Nem a tanácskozást, a lelkiismeretüket zavarom.

Polónyi Dezső: Ha a tréfához kedve volna, azt mondaná, hogy ezek a rengeteg jövedelmek alkalmasak lesznek arra, hogy bérbeadják. Erre van már precedens.

Fernbach Károly: Ebből pénzelnék majd mint a sóból.

Polónyi Dezső: A pénzügyminiszter többször rámutatott, hogy az ország teherviselési képessége elérte a végső határt s a helyett, hogy szocialis intézkedésekkel segítenének. Ujabb terhet rónak éppen a legszegényebb néprétegre. Kerülni kíván minden látszatot, mintha obstrukciós beszédet tartana és lehetőleg tömören fogja előadni mondanivalóját. Mért nem adóztatják meg a nagy bankokat, ha olyan fontos az állam bevételeinek 4-5 millióval való fokozása. A világon mindenütt ocsóbbá teszik az igazságszolgáltatást, csak nálunk drágítják. Ezzel az államhatárol saját erkölcsi fenségét szennyezi be.

Délután háromnegyed 2 órakor egy fél órára felfüggesztette az elnök az ülést azután ismét megnyitotta. Felszólaltak Barsay Árpád, Huszár Károly képviselők. Hat órakor az elnök az ülést holnapra halasztotta.

Városi közgyűlés.

— Első nap. —

A nyári közgyűlésből két napos közgyűlés lett.

Mindjárt a közgyűlés elején egy félóránál több időt vett igénybe a polgármesteri havi jelentés felolvasása, majd a választással telt el egy óra, a hosszú ideig tartó jelölés miatt.

A rendőrfelügyelői állásra Szücs János I. oszt. vármellenőr választatott meg, aki a leghosszabb idő óta, 17 éven át szolgálja a várost.

Hosszabb vita kerekedett az olasz polgári fiúiskola elhelyezésének a kérdésénél, s a kérdést úgy oldották meg, hogy a régi községi elemi iskola épületéből kiköltöztetik a csoportigazgatót s az általa lakott helyiségekben helyezik el a helyiség nélkül maradt osztályokat, természetesen addig, míg megfelelőbb helyiséget adhat az iskolának a város.

A tárgysorozat még hátralevő pontjait mára halasztotta a főispán.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Hlatky Endre főispán elnöklete alatt a bizottsági tagok igen nagy számmal voltak jelen.

A polgármester jelentését olvasták fel, amelyet tudomásul vettek.

Felszólalások.

Czegléd Jeremiás a jelentés közegészségügyről szóló részéhez szól. Deputációt vezetett a polgármesterhez, hogy a vágóhidra a hűtőkamrába jeget szállíttasson. A polgármester csak önköltségi árban hajlandó jeget szállítani; holott a vágóhídi jégkamráért díjat fizetnek. A hus megromlik s akkor nem a mészárosok lesznek felelősök. Kéri, hogy napi 150 tábla jeget ingyen adjon a város.

Pásztor Ede azt kéri, hogy legalább a

választás tartama alatt a pályázók és idegenek ne tartózkodhassanak a teremben, mert a kapacitálás nagyon zaklató a törvényhatóság tagjaira.

Komlóssy József válaszol Czeglédnek. A mészárosok más napra ott hagyják a húst, az a baj. A tanács úgy oldotta meg a kérdést, hogy a jég árát fizessék meg felében a mészárosok, felében a város.

A választás.

Ezután a rendőrfelügyelői állás betöltésére került a sor. Az állásra összesen 14-en pályáztak.

A kijelölt választmány a következőket jelölte:

Kráhm László, Molnár István, Nagy József, Sári József, Szóke András és Szücs János.

Beadatott 85 szavazat és pedig:

Szücs Jánosra 48

Szóke Andrásra 17

Kráhm Lászlóra 10

Nagy Józsefre 6

továbbá még háromra összesen 4 szavazat és így **Szücs János** választatott meg rendőrfelügyelővé.

Tudomásul vették a belügyminiszter leiratát a szavazókörök beosztásának jóváhagyásáról; a hirdetési díjszabályzat érvényének meghosszabbításáról; a keresk. miniszter leiratát az egyes iparágakban alkalmazott egyének választói jogosultságáról.

A tanács bemutatta a honvédelmi miniszter leiratát a honvédhuszárlaktanya kibővítése tárgyában. — Elfogadták a tanács javaslatát.

A hármas szövetség.

A tanács pártoló véleménnyel terjesztette elő Tordaaranyosmegye átiratát a hármaszövetségi külpolitikai irányzat mellett leendő állásfoglalás tárgyában.

Dr Stokker József indítványozza, hogy az átirat felett térjenek napirendre. Az ilyen politikai átiratoknak nincs sulya fent és nincs értelme lent. A szövetkezéseket mindég a viszonyok hozzák létre. Fejtegeti, hogy az óriási hadügyi kiadásokat a hármas szövetség követeli. A haditengerészet óriási fejlesztését a germán uralkodó érdeke kívánja. Magyar szempontból ellenzi a tanács javaslatát.

Lekészt szabadműves beszéd.

Hajdúvármegyének átiratára a latifundiumok állami járadék ellenében megváltása iránt, a tanács napirendretérést javasolt.

Hozzászólás nélkül elfogadták a tanács javaslatát s a főispán kimondotta a határozatot, sőt a következő tárgyat is elreferálták mikor **Perczel Adolf** dr felakart szólalni a latifundiumok ellen.

Kellő felvilágosítás után természetesen le kellett ülnie a beszéd elmondása nélkül s ezzel eggyel szaporodott az el nem mondott beszédek száma.

Kassa város átirata felett, melyben **dr Szegfű Gyula** „A száműzött Rákóczi” című műve ellen tiltakozik — a tanács javaslatához képest, napirendre tértek.

Az olasz polgári iskola elhelyezése.

Az olasz közs. polgári fiúiskola elhelyezése tárgyában javasolta a tanács, hogy

hagyják meg a jelenlegi helyzetet, mert a bérletre a város fedezettel nem rendelkezik; ha pedig az iskola által ajánlott ház-bérletet mondja ki a közgyűlés, az csak közköltsé emelés útján eszközölhető.

Biró Márk nem helyesli a tanács javaslatát. A női felső keresk. leányiskolára 8000 K-át megszavaztak. A polgári iskola nem flanc, hanem közszükség, annak a fejlesztését nem mellőzhetjük. Az újvárosi polgári fiú iskolánál 13 osztályban, 800 gyereknek egy rajzterme és egy igazgatója van. Tenni kell valamit; az állam jöjjön a város segítségére. Javasolja, hogy a **Lukács György** utcai lakást vegyék bérbé, az állam terhére s az újvárosi iskolától vétessék el öt osztály.

Dr Friedländer Samu más véleményben van. Lekicsinyléssel beszél a tanítókról. Rátér a tanácsi javaslat azon részére, hogy csak közköltsé emeléssel lehet az iskolát elhelyezni. Lehetetlennek tartja most az adó-emelést. Ha több adót vetnek ki 20 százalékkal, 10 százalékkal kevesebb jön be, mert tönkre megy a polgárság. Beszéde óvás akar lenni a tanács fenyegetésével szemben.

Weiszlovits Gyula elfogadja a tanács javaslatát. Indítványozza, hogy az olasz községi elemi iskola igazgatójának lakását vegyék iskolának s az igazgatónak lakbért adjanak.

Weisz Lajos indítványozza, hogy ha kivesszik a Moskovits-házat 3 évre, kössék ki, hogy a városnak joga lesz a további évekre is ugyanazon összegért kibérelni.

Komlóssy József rámutat, hogy biztosította a város 10 évre a bérletet. — A közköltsé emelés szükségével mindenkinek tisztában kell lenni. A megszavazott kiadásokra fedezetet kell nyújtani.

Dr Medvigy Gábor szerint, ha a város kimondta az A-t, a B-t is ki kell mondania. Az olasz polgári iskolát 4 osztályra ki kell fejleszteni. — Attérve az adóemelésre, azt tartja, hogy helyesebb, bár sanyaru viszonyok között is, hogy az adót emeljük, mint százakkal a jövőt terheljük meg. A **Weiszlovits Gyula** indítványát helyesli, mert ez megoldaná, bár nehezebben, a kérdést egy időre.

Weiszlovits Gyula pótlólag indítványozza még, hogy az igazgató kiköltöztetését felebezés kizárásával mondják ki.

Többek hozzászólása után **Weiszlovits Gyula** indítványát fogadták el a pótlással együtt.

A tanács javasolta, hogy a hid építési költségéből fel nem használt összeget (a velencei vasbeton hid költségét) beruházási célokra vegye kölcsön a város. Az összeg 192,678 kor.

Dr Medvigy Gábor kérdést tesz, hogy a tanács javaslatának elfogadása nem odázza el a Váradvelencén tervezett új hid megvalósítását.

Komlóssy József kijelenti, hogy a viszonyoktól és a törvényhatóságtól függ, hogy mikor akarják a velencei hidat létesíteni.

Komlóssy József, dr Medvigy Gábor, dr Friedländer Samu hozzászólása és **Szücs Géza** felvilágosítása után a tanács javaslatát fogadta el.

Este 6 óra lévén, a közgyűlés

az interpellációkra

tért át.

Weisz Lajos a Nilgesz-telep mizériáit sorolta fel, a melyek hiányából, nevezetesen az az ottan keletkezett utcák burkolat-

A „Kolozsvári Kristály” Gőzmosógyár üzlethelyiségét Szalárdi-utca 9. szám alá helyezte át.

Ruhafestés.

Vegyztisztítás

Gőzmosás.

hiányából erednek. A tanácsot hanyagság és mulasztás terheli, mert elmulasztotta, hogy a parcellázókat kötelességeik teljesítésére szorítsa, holott azok a területeket vásárlóktól az utcák burkolási díját is felszedték. Hogy tesz most a város eleget a közművek létesítéséből reá háruló kötelességeinek.

Komlóssy József visszautasítja a hanyagság vádját, mert a parcellázókat és a vevőket terheli a mulasztás. Nyilgesztől per útján vették be a biztosítéki összeget. Az utcák területét még most sem iratták át a városra s ez irányban most folyik a per.

Weisz Lajos nem vette tudomásul a választ, a közgyűlés azonban tudomásul vette azt.

Weisz Lajos második interpellációjában azt kifogásolja, hogy akik a vágóhid és munkáslakások építésére pályáztak, de nem nyerték el a munkálatokat, még mindig nem kapták vissza az óvadékokat.

Komlóssy József azt válaszolta, hogy meg kellett várni, míg a közgyűlés határozata jogerős lett. Most már intézkedett az óvadékok visszaadása iránt.

Elnöklő főispán a hátralevő ügyek tárgyalását ma, péntek délutánra tűzte ki.

Nagyvárad város részvétfelirata a királyhoz.

Julius másodikán, amikor Ferenc Ferdinánd trónörökös halála feletti megdöbbenés tartotta lebilineselve az emberek lelkét, amikor mindenki egy képtelenségnek, rémesének akarta hinni az egész véres tragédiát, Nagyvárad városának törvényhatóságát Hlatky Endre főispán rendkívüli ülésre hívta össze a közgyűlési terembe. Hlatky Endre főispán adta hivatalosan tudomására a törvényhatóságnak a rettenetes gyászesetet. Ugyanekkor indítványozta is, hogy a mélységes gyászeset alkalmából a törvényhatóság feliratot intézzen az uralkodóhoz.

A részvét nyilvánító felirattal tegnap készültek el s Komlóssy József polgármester helyettes fogja felterjeszteni.

A felirat szövege a következő:

*Császári és Apostoli Királyi Felség!
Legkegyelmesebb Urunk!*

Nagyvárad város közönsége a legnagyobb megdöbbenéssel s az alattvalói hűsége és szeretetében érzett mély részvét és fájdalommal értesült arról a megrendítő katasztrófáról, mely Ő felsége Ferenc Ferdinánd királyi herceg és fenséges hitvesének Hohenberg Zsófia hercegasszonynak büns merénylet folytán bekövetkezett váratlan elhalálózásával Felségedet a cs. és kir. felséges Uralkodói Házat, az árván maradt gyermekeket és a monarchia mindkét államának népét gyászba borította.

A fájdalom és rettenet e komor óráiban nem vagyunk képesek a bennünket ért veszteséget mérlegelni, csak érezzük azt, hogy az élte delén letört erős férfi hazánk szép reményét vitte magával korai sirjába.

Az elhunyt Fenség vértanuja lett magasztos hivatásának s erőszakos halála megpecsételte azt a tudatunkat, hogy hatalmas egyénisége teljes erejével képviselte azt az irányt, melyet császári és Apostoli királyi Felséged dicső uralkodása alatt fényesen érvényre juttatott s amely további haladásában a monarchiát népei boldogítása mellett még nagyobbá tenni volt hivatva.

A közös fájdalom érzetében találkozva, méltóztassék császári és Apostoli királyi

Felségednek legkegyelmesebben megengedni, hogy törhetetlen alattvalói hűségünkől és mély hódolatunktól indítva, résztvegyünk nagy fájdalmában és gyászában, méltóztassék legkegyelmesebben megengedni, hogy szívünk mélyéből fakadó részvétünket Felséged legmagasabb személye iránt a gyászbaborult trón zsámolya előtt kifejhessük és kérjük az isteni gondviselést, hogy adjon a Felséged annyi csapástól sújtott szívének e nagy veszteség elviselésére erőt, adjon megtört lelkének megnyugvást és vigasztalódást és könnyítse nagy gyásznak enyhülésében az a tudat, hogy fájdalmában hű népének milliói osztoznak.

Legmélyebb hódolatunk és ragaszkodásunk kifejezése mellett maradunk Császári és Apostoli királyi Felségednek hű alattvalói. Nagyváradon a város törvényhatósági bizottságának 1914. évi július hó 2. napján tartott rendkívüli üléséből.

*Komlóssy József,
polgármester h.*

Aki raccsol, az nem lehet váradi színész

*

Ó Lipótváros és ó Budapest, akik annyi rosszat követtek el szegény magyar nyelvvel, ime a legközvetlenebb módon mennyire hátráltatják egy színésznek karrierjét. A raccsolás kellemetlen, rossz szokás és hogy milyen kellemetlen, azt most keservesen ismeri be Gerő Margit, egy budapesti származású énekesnő.

Gerő Margit már több hete itt tartózkodik Nagyváradon. Énekelt az Apolló moziban is és akik ismerik képességeit, azok szép jövőt jósolnak neki.

Az énekesnőnek kedve kerekedett Váradon maradni és mi sem bizonyult könnyebb dolognak, mint őt Erdélyi Miklós szíves figyelmébe ajánlani.

A színigazgató meghallgatta az ajánlók véleményét s aztán felkérte őnagyságát, hogy énekeljen valamit.

Az énekpróba nagyszerűen sikerült, a jóismerősök melegen gratuláltak az énekesnőnek. Maga az igazgató is kijelentette, hogy

— Habár már a társulat teljes, de vétek könnyelműségnek tartaná ilyen hangot meg nem tartani a váradi színpad számára.

Az énekesnő nagyon köszönte a jóindulatot:

— Rendkívül kedves a direktor ur!

Erdélyi felkapta a fejét. Különös zene ütötte meg a fülét.

— Hogy mondta kedves kisasszony? — Kérem ismétlje csak még egyszer.

Gerő Margit elmondta az öt köszönő szót s a három r— betű újra nem akart hangzani.

— Hiszen nagysád, kegyed nem tudja kimondani az r— betűt. Jaj; kérem ez nálunk rendkívül fontos! . . . Nagyon sajnálom, de amíg ki nem tudja ejteni tisztán az r— betűket, addig nem írjuk alá a szerződést.

Az énekesnő szeméből meleg könnycseppek buggyantak ki. De a direktort nem lehetett lebeszélni a feltételtől.

Gerő Margitnak már kellett volna ját-

szani M. szigeten, de így itt maradt. Most szorgalmasan tanulja az r— betűt s egyebet sem variál egész nap, mint azt a népies versikét, hogy:

— Sárga répa mogyoró, Ritkán rikolt jókor reggel a rigó.

A kompromittált Szerbia.

A Neues Wiener Journal jelenti: A szerajevói vizsgálat eredményei a hivatalos Szerbiára nézve nagyon kompromittálóak. Egyoldaluan már meg van állapítva, hogy számos személyiség, aki Belgrádban magas sőt nagyon magas hivatalos állást visel, nemcsak hogy előre tudott a tervezett mérényletről és elmulasztotta, hogy annak megakadályozására tegyen valamit, hanem nem áll távol azoktól, akik arra egyenesen megbízást adtak. Illetékes helyen természetesen meg van a szándék arra, hogy a vizsgálatnak ezeket az eredményeit ne hagyják magukon száradni.

Már a közös miniszteri értekezleten megbeszéltek egy Boszniában teendő demarche formáját és tartalmát és elhatározták, hogy a monarchia követeléseit, amelyek első sorban elégtételre, másodsorban azonban már arra irányulnak, hogy megbízhatóbb garanciákat kívánják, hogy ilyen esetek ne ismétlődjenek. Ezek a követelések arra a szubjektive nagy áldozatra való tekintettel, amelyet a szerb kormánytól kívánják, kétségtelenül diplomáciai eszmece-rére fognak vezetni, amely nem lesz mentes az izgatató kísérő körülményektől.

A fenyegető jelleg dacára, amelyet e tények folytán a nemzetközi politikai helyzet kell, hogy öltön, téves volna a konfliktus erőszakos megoldására gondolni.

Princip vallomása.

Princip a vizsgálóbíró előtt jegyzőkönyvbe mondotta, hogy amikor olvasta Cabrivonics család együtt a trónörökösnek Szerajevóba való lejövetelét, elhatározta, hogy megöli a trónörökösöt és kíséretét. Bombára lett volna szüksége.

Princip beavatta Bukovácot terveibe és megkérdezte, honnan, hogyan kaphat bombát. Bukovác azt felelte, hogy tisztektől a Narodna Obrana utján. Princip azt a kívánságát fejezte ki, hogy szeretne ezekkel a tisztektel összejönni. Bukovác nevetve jegyezte meg:

— Hát azt hiszi ön, hogy a tisztek ilyen dologban szóba állnak magával? Ők csak megbizottjuk utján érintkeznek. Én tudom, hogy ki a megbizottjuk. Egy Cigo (Ciganyevics) nevű komitácsi. Az szerep majd bombát és pénzt is.

Bukovác rögtön elvitte Principet Cigo-hoz, megkapta a bombákat, a revolvereket és a pénzt.

Nem lehet tudni, vajjon Princip Pribicevicsre vonatkozólag terhelő vallomást tett-e, mert Pribicevics személyét illetőleg a részleteket szigorúan titokban tartják.

Szenzációs leleplezések.

Sternberg Adalbert gróf szenzációs cikket irt egy bécsi lapban.

A trónörökös — mondja a cikk — elakarta halasztani boszniai utazását. Ekkor azonban katonai tanácsadói arra utaltak, hogy az utazás elhalasztását a trónörökös

politikai ellenfelei gyávaságnak minősíték, amire a főherceg rászánta magát, hogy mégis elmegy Boszniába.

Elutazás előtt Fischer páternél meggyónt és imájában Isten különös áldását kérte az esetre, ha halála előre nem látott körülmények között bekövetkeznék. Hohenberg herceg halálos sejtelmektől gyötörve, önkéntes elhatározásból utazott el férjével Serajevoba.

Hogy milyen könnyelműséggel vezették egyáltalában a közbiztonsági szolgálatokat Serajevóban, mutatja az, hogy a merénylők egyikét sem rendőr fogta el, hanem Cabrinovicsot egy fodrász, Principet pedig egy theologiai tanár.

Az első sikertelen bombamerénylet után a főherceg a vele szemben ülő Potiorekhez, a boszniai országos kormány főnökéhez így szólt:

— Hát ezt a bombavetést most már folytatni fogják? Ha engem most megölnek, a gyilkost egy pár esztendőre becsukják és azután — politikai intervencióra — szabadlábra fogják helyezni, éppen úgy, a mint Potoczki lengyel helytartó gyilkosával történt.

Potiorek megnyugtatta a főherceget és biztosította őt életének biztonságáról.

A választók összeírása.

Változások az elnökök személyében.

Az egyes szavazó körökben most már egymásután kezdik meg a választók összeírását.

Nagyvárad város központi választmánya tegnap délután Komlóssy József elnökle alatt ülést tartott, amelyen két elnök lemondását tárgyalták.

Várnay Ferenc a II. ker. 1 szavazó körének elnöke lemondott, helyette dr. Tóth Ferenc lesz a szavazó kör elnöke.

Dr. Moskovits Miklós, a II. vál. kerület 4. szavazó kör elnöke szintén lemondott. Helyette Schvarcz Antal elnök, helyettes elnök id. Markus János, tag Lövenstein Zsigmond.

A szavazók összeírására a következő hirdetményeket adták ki az elnökök:

A város polgármesterének 12481—1914. számú hirdetménye alapján a II-ik képviselő választó kerület első szavazó körében lakó választójogosultsággal bíró polgárokat, hogy az 1913-ik évi XIV. törvényeikk 4 fejezete valamint az e tárgyban 109000—1914. B. M. sz. körrendelet intézkedései értelmében az 1915. év április hó 1-től 1916. év december hó 31-ig érvényes országgyűlési képviselő-választók névjegyzék tervezetének munkálatait, illetve a választójogosultsággal bíró egyének összeírását folyó hó 10-én délután 5 órakor fogom a Mezey Mihály-utcai tűzoltó lahtanya helyiségeiben megkezdeni, 11-én, szombaton, 13-án, hétfőn, mindig délután 5 órától 8 óráig folytatni és 14-én, kedden délután 8 órakor befejezni.

Felhívom tehát mindazokat, akik az 1913. évre érvényes országgyűlési képviselők névjegyzékébe felvéve nem voltak, de az 1913. évi XIV. törvényeikk 1, 2, 3, 4, 5, 6. és 7. § a értelmében választói jogosultsággal bírnak és jelenleg:

Aradi-ut 2, 4 és 6 számú telkei, Aulich Lajos-u. egészen, Batthyányi Lajos-u. egészen, Bertsey György-u. egészen, Fábíán Lajos u. egészen, Hentes-utca egészen, Hosszu-utca 22, 24, 26, 7 és 9 számú házai,

Kapucinus-utca egészen, Kossuth Lajos-utca egészen, Láhner György-utca egészen, Lázár Vilmos-utca egészen, Liget-utca egészen, Mezey Mihály-utca egészen, Nagyvásár-tér 1, 3, 5, 7, 9, 2 és 4 számú házai, Pece utca egészen, Rózsa utca egészen, Rövid-utca egészen, Rulikovszky-ut egészen, Szent László-tér egészen, Szacs vay-utca páratlan számú házai 1—23-ig, páros számú házai 2—82, Várady Zsigmond-utca egészen, Vámház-utca páros számú házai 32—38-ig, páratlan számú házai 27—47-ig Vécsey Károly-utca egészen, Vitéz-utca 72, 74, 76 és 78 számú házai Zöldfa-utca egészen, tehát a II-ik képviselő választókerület első szavazó körében laknak, hogy a fent megjelölt helyen és időben működő összeíró küldöttség előtt saját érdekükben jelentkezzenek.

Nagyvárad, 1914. július hó 9-én.

Dr. Tóth Ferenc,
összeíró bizottsági elnök.

A város polgármesterének 12481—1914. sz. hirdetménye alapján, értesitem a II-ik képviselő választó kerület 2 ik szavazó körében lakó választójogosultsággal bíró polgárokat, hogy az 1913. évi XIV. t.-cz. 4. fejezete valamint az e tárgyban 109000—914. B. M. sz. körrendelet intézkedései értelmében, az 1915. év április 1-től 1916. évi december 31-ig érvényes országgyűlési képviselő választók névjegyzék tervezetének munkálatait, illetve a választó jogosultsággal bíró egyének összeírását f. hó 19-én, pénteken délután 3 órakor fogom az Ór-utcai községi elemi iskolában megkezdeni, 11-én szombaton, 13-án hétfőn mindig délután 3 órától 6 óráig folytatni és 14-én kedden délután 6 órakor befejezni.

Felhívom tehát mindazokat, akik az 1913. évre érvényes országgyűlési képviselő választók névjegyzékébe felvéve nem voltak, de az 1913. évi KIV. t.-c. 1, 2, 3, 4, 5, 6 és 7 §-a értelmében választói jogosultsággal bírnak és jelenleg:

Arany János-utca egészen, Bethlen-utca páratlan számú házai 1—5-ig, páros számú házai 2—16-ig, Beöthy Ödön u. egészen, Dániel u. egészen, Dudek-u. egészen, Harmas u. páros számú házai 2—22 ig, Hosszu-u. páros sz. házai 2—20-ig, páratlan számú házai 1—5-ig, Holdvilág-u. egészen, Jókai Mór-u. egészen, Körözs-u. páratlan sz. házai 2—38-ig, Lovas utca páros számú házai 2—10-ig és 1, és 3. sz. házak, Magyar-u. egészen, Nyárfa-u. egészen Ór-u. egészen, Pável-u. egészen, Teleky-u. páros számú házai 4—64-ig, páratlan számú házai 1—43 ig, Timár-u. páros sz. házai 2—10 ig, Vitéz u. páros sz. házai 44—70-ig, Kápolna-tér, Szabadság-u. egészen, Szacs vay-u. páratlan sz. házai 25—89 ig.

Tehát a II-ik képviselő választó kerület 2 ik szavazó körében laknak, hogy a fent megjelölt helyen és időben működő összeíró küldöttség előtt saját érdekükben jelentkezzenek.

Nagyvárad, 1914. július hó 9-én.

Dr. Adorján Armin,
összeíró küldöttségi elnök.

Bojkott a monarchia ellen.

Belgrád, jul. 9.

(Saját. tud.) Ma a szerb lapok igen erős hangu cikkeket közöltek monarchia és Szerbia közti gazdasági összeköttetés megszüntetése érdekében. A lapok egyenesen követelték, hogy addig míg a mai állapotok állanak fenn szüntessék be a monarchiából való mindenemű behozatalt. A lapok még a monarchia orvosainak igénybe vétele ellen is agitáltak.

Kétszáz néma telefonállomás.

Elszigetelt telefonállomások.

Nem valami kellemes meglepetésben volt része tegnap több mint kétszáz telefon előfizetőnek és legalább megegyeszer annyi telefon használónak. Tegnap délelőtt ugyanis egyszerre erős csengetéssel köszöntött be egy egy hivatalos vonalfelvigyázó:

— Kérem az állomást elszigetelem. Meltóztassék tudomásul venni.

— Elszigeteli? Mi az, elszigeteli?

— Igen kérem.

És a következő pillanatban már emelgethette az előfizető a kagylót és akár ordíthatott is bele. Olyan érzéketlen maradt a finom szerkezet, mint akár egy császári főudvarmester. Hosszu rángatás és többszörös guta kerülgetés után végre felfedezte az előfizető, hogy ez lehet azaz elszigetelés. Azután rövidesen ki süthette azt is, hogy ez az elszigetelés valószínűleg azért történt, mert a telefondijjal hátrányban van.

Akinek volt pénze az egy félóra alatt megszüntethette a kellemetlen telefon-bénelást, akinek pedig nem volt 10—12 stb. koronája, annak még most is süketnéma a telefonja.

Tegnap a naptár szerint július 9 volt, tehát 1 nappal túl voltunk 8 án. Nolcadika pedig veszedelmes nap a telefon előfizetőkre. A postaigazgatóság határozata értelmében ugyanis ezen a napon már nem szabad tartozni a postának, mert aki hátrányban van, annak föltétlenül elszigetelik az állomását. Az igazgatóság már két hónapja hozta ezt a határozatot és most volt a második hónap, amikor alkalmazták is. A mult hónapban mintegy 300 állomást kapcsoltak ki nemfizetés miatt. Ezek az előfizetők most legnagyobbbrészt fizettek is. Ellenben a csaknem 1500 előfizetőből ujjabb kétszáz akadt, akik elfeledkeztek erről a rendeletről és a hó első 8 napjában nem fizettek.

A hátralékos előfizetők állomásait így már tegnap reggel 12 óráig ki is kapcsolták. Kétszáz kis finom szerkezet, kétszáz idegszál bémult meg pár óra alatt. Hogy mennyire összeforrt már a telefon az emberrel, legjobban ez a kétszáz állomás illusztrálja.

Valóságos kis forradalom volt az előfizetők között. A kizárt előfizetők más állomásokról beszéltek, s a kizárt előfizetőkkel beszélni akarók a központra voltak dühöse, hogy: miért nem csengetnek erősebben, miért és miért és miért?

És a központ néma volt, még csak azt sem mondta, hogy:

— Mással beszél.

Délután már bucsujárás volt a posta felé. Jöttek a méltatlankodó előfizetők és fizettek mint a köles. A kétszáz állomásból alig maradhatott 50—60 továbbra is elszigetelve. Estére egyenként gyultak ki a pihenő lámpácskák, jeléül annak, hogy most már rendben vannak a financiaális ügyek és kezdődhetnek a nagy fontosságú beszélgetések, mint például:

— Szervusz édesem! Eddig rossz(?) volt a telefonom, de most már jó. Mond drágám, mit ebédeltetek? Hogy állott az új kalapod?

Mit csinál a kis Cica? Nincs semmi bajotok? No, szervusz drágám!

* **Elszámolás a csendőriskolában.** Fontos munkálatokat kezdtek meg tegnap az országos csendőriskolában. Megérkezett Puskódy László ny. min. főtanácsos és a mérnöki hivatal segítségével megadják az összes munkavállalókkal a végleges leszámolást. A leszámolások több napot vesznek igénybe.

* **Gyászkeret a Múzeum körül.** A nagyváradi Múzeum alaktalan tömegénél talán nincs siralmasabb dolog a világon, mint a múzeumi telek kerítése. Már ott elhibázták a dolgot, amikor fagyalbokorból húztak köréje élő sövénykerítést. Ezt a csibészek, dologtalan csavargók össze-vissza rongálják, sőt a jámbor falusiak a sűrű kerítésen támadt nagy réseket olyan dolgokra is felhasználják, amit nem lehet kinyomtatni, de egyenesen beleütközik a köztisztasági és közegészségügyi szabályokba. A kerítés vaspántjai kihajlanak a járdára és hasbaszurással fenyegetik a siető embereket. Csodáljuk, hogy a rendőrség nem utasította az őrt, hogy gondoskodjék ezeknek a botrányos állapotoknak a megszüntetéséről. A közönség érdekében elvárjuk a legerélyesebb intézkedést. Ha nem a magunk széppézeke, de már csak az idegenek kedvéért is, akik ha meglátják ezt a gyászos kerítést, még kevesebb kedvük lesz bemenni az így körülkerített múzeumba.

* **Ülések a vármegyén.** Biharvármegye törvényhatósága ma rendkívüli ülést tart a trónörökös elhunytá alkalmából. A közgyűlésen Miskolczy Ferenc főispán megnyitó beszéd kíséretében fog a megdöbbentő tragédiával foglalkozni. A közgyűlés után a választók összeírására kiküldött bizottságok elnökei tartanak ülést az alispán elnökle mellett. Holnap a közigazgatási bizottság tartja meg július havi ülését. Tegnap a közigazgatási bizottság közgazdasági albizottsága ülésezett a főispán elnökle alatt. A bizottság folyó ügyeket intézett.

* **Az Iparpártoló egyesület sikere.** Legjelentősebb sikere az iparpártoló egyesületnek ez ideig az, hogy az Apollókávéház 60-80000 koronás berendezését a helybeli ipar részére biztosította. Amint dr Thury László tb. főügyész az egyesület ügyvezető elnöke értesült arról, hogy a kávéház helyiségekre bérlők jelentkeztek, nyomban felkereste a bérbeadással megbízott Eleméry Ferenc tanácsost és kérte, hogy a berendezésnek helybeli iparosokkal való készítését igyekezzen kieszaközölni.

Eleméry tanácsos készséggel tett a kérésnek eleget és a főügyész kérelmének teljesítését a bérlőkkel szemben szerződésileg biztosította. Ez pedig annyival is inkább nagy jelentőségű, eredmény, mivel Nagyvárad összes fényesebb kávéházait ezideig idegen iparosok rendezték be.

* **A gyermeknap jövedelme.** A gyermeknapon befolyt jövedelmek elszámolására alakított bizottság véglegesen elkészült a gyermeknap számadásának átvizsgálásával s a zárszámadást beterjesztette Hlatky Endre főispánhoz, a Liga helyi bizottságának elnökéhez. A zárszámadás szerint a gyermeknap bevétele összesen 4711 korona 70 fillér, melyből urna- és perselygyűjtés 1784 korona 59 fillér, a Katholikus Köri előadás, a gyermekkabaré, a népünnepély, a szinköri előadás, a Nyárai féle kabaré s az Apolló-színház előadásának jövedelme 1696 korona 78 fillér, bélyegek, konfetti árusításából, számológéduklából és árusítási jogok megváltásából, adományokból 1320 korona 39 fillér. Ezzel szemben kiadás 1460 korona 25 fillér s így a tiszta bevétel 3251 korona 45 fillér. Hlatky Endre főispán az összeg felerészét már felterjesztette a Liga igazgatóságához, másik felét pedig a helybeli népirodához juttatta el. Mindazoknak, kik

erkölsi és anyagi támogatásukkal az ideai gyermeknap eme szép sikerét előmozdították, ez uton is hálás köszönetét nyilváníja az intéző bizottság.

* **Utmutató a szavazóknak.** Juricskay Barna városi t. b. tanácsnok egy ügyesen megírt s hasznos kis füzetet bocsátott közre, amely részletes, könnyen áttekinthető felvilágosítást nyújt a választójog, illetve a szavazók összeírására, a jelentkezésre. Tájékoztatót ad a kis füzet mindarra, amit követnie kell annak, aki felakarja vétetni magát a szavazók közé, valamint utbaigazítást nyújt arra, hogy miként és hogyan kell a szükséges okmányokat beszerezni. Igen becses része a munkának az, amelyben felsorolja, hogy melyik utca és házszám melyik szavazókör körzetébe tartozik. A csinos füzet 20 fillér. Kapható a városházán a szerzőnél és az összes könyvkereskedésekben.

* **Novotny S. Alfonz rendi perje lelt.** A jászóvári premontrei rend e hó 5-én tartotta rendnagyi gyűlését, melyen a prépost-prelátus Novotny S. Alfonzot a budapesti Norbertinum hittanintézet kormányzóját rendi perjellé nevezte ki a nyugalomba vonult Luger Valér tiszteletbeli rendnagy és a rendi káptalan örökös tagja helyére. Novotny S. Alfonz ezzel a rend legelső állásába került. Ez a magas kitüntetés méltó elismerése Novotny S. Alfonz évtizedeken át tartó kiváló munkásságának, rendkívül rokonszenves egyéniségének és nagy tehetségének. Az új perjel hosszú időn át volt a helybeli premontrei főgimnázium igazgatója, s a társadalom minden körében osztatlan tiszteletet szerzett s ez a nagy kitüntetés örömet okoz egész Nagyváradnak, épp úgy mint összes rendtársainak örömet okozott.

* **Segély a könyvtáraknak.** A válás és közoktatásügyi miniszter utasította a nagyváradi kir. adóhivatalt, hogy a Szigligeti Társaság könyvtára számára 750 koronát, a városi nyilvános könyvtár számára pedig 1000 koronát fizessen ki. Ezek a segélyek pontosan megérkeznek évről évre. Elég soványak ugyan, de nem is lehet rajta csodálkozni; hiszen ha kulturális dologról, könyvekről vagy bármilyen formájú művészetpártolásról van szó, akkor minden városi előkelőség csak a vállalt huzogatja. Ahelyett, hogy lelkiismeretesen utána járnának, hogy a kormány minél többet juttasson Nagyváradnak ilyen célokra. Mi ez az 1750 korona? . . . Ahol olyan nagy forgalommal dolgozik a nyilvános könyvtár, mint nálunk, ott meg sem kottyan ez az összeg. Csak az a vigasztaló, hogy a könyvtárak igen hasznosan tudják felhasználni ezt a keveset is.

* **Személyzeti változások a premontrei rendben.** A jászóvári prépostprelátus a következő változásokat rendelte el: A budapesti Norbertinum kormányzását Karsai Ervin vette át, mint kormányzó. A prelátus Kassáról Nagyváradra küldötte, mint tanárokat: dr Champier István rendes tanárt és dr Ralbovszky Péter szakvizsgálatot tett helyettes tanárt. Erdődi Béla tanárt pedig rendes tanári minőségben Nagyváradról Kassára helyezte át. Kassai házfőnök és igazgató lett: Szabó Adorján. Prépostprelátusi titkárrá lett: dr Sándor Jenő főlevéltáros. Jászóvári konventi tagok: Rafain Bódog, Veress Cyril, Khindl Szilárd és Sziklay Szilárd. Leleszi házgondnok: Rosztóczy Leó. Kassai tanárok: Erdődi Béla, Kolumbán Virgil és Vécsei Özséb. Kassai kir. konviktusi felügyelők: Filó Ede, dr Szopek Lóránd és Steib Guidó. Rozsnyói tanár: Boreányi Ákos.

* **A görög kath. papnevelő-intézet alapkövének letétele.** Tegnap reggel szép ünnepe volt a gör. kath. egyháznak. Az új papnevelő-intézet alapkövének letételét ünnepelték dr Radu Demeter püspök személyes vezetése mellett. Ugyancsak tegnap volt a papjelöltek felvétele és az ösztöndíjak kiosztása is. Jelentkezett 9 papjelölt, akik közül felvettek hetet. A Pável intézethez jelentkeztek 145-en akik közül 95 részesült kisebb-nagyobb ösztöndíjban.

Az évvégi concursus után dr Radu Demeter püspök ebédet adott, a hol több tósz hangzott el.

* **Népszerű kuplék.** Bárhova menjen is az ember úgy a fővárosban, mint a vidéken, ujszerű, friss, vidám melodiák csapják meg a fülét. Egy új embernek a muzsikái ezek, *Leopold Ernő-é*, a gyorsan népszerűvé lett fiatal zeneszerzőé. Legújabb alkotásai: Juj ez a macsics, Rózi Rózi, Csipesula, Hej de jó kedvem van, Muzsikusz lány. Rövid idő alatt tüneményes karrierfutott meg, minden katona, szalon és cigányzenekar játssza e pattogó, fülbemászó darabokat. *Leopold Ernő* e szerzeményeit már grammophon lemezek is terjesztik, kottái pedig minden zememükereskedésben kaphatók.

* **Száz cigány temeti Pósa Lajost.** Pósa Lajos a gyermekek körülrajongott poétája csütörtökön hajnali két órakor a Liget-szanatóriumban meghalt. Ez előtt két héttel vitték fel Budapestre a beteg költőt, akit teljesen kimerített a negyven éves jubileuma alkalmából rendezett országos ünneplés. A Petőfi házból fogják eltemetni szombaton délután. Idősb Rácz Pali bejelentette, hogy a temetésen ő fog muzsikálni száz cigánnyal.

* **Társ vagy társnőt** keresek 20.000 korona készpénzzel, évi haszon 100.000 korona, fedezet van. Cim a kiadóba.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank Rt.-nél.

Ifj. Voszka Ferencz és Társa cipész mesterek
Szilágyi Dezső-utca 6. szám.
! Mértékszerű megrendelések a legpontosabban. !
Kath. Kör tagoknak előírt engedménnyel.

x **Aszódy Mihály** Trieszti Kávé, Tea behozatala Nagyvárad, Kossuth-utca Sas palota Telefon 635. sz. Kakao ajánlat. A Banán kakao a gyermek világot meghódította a szülők öröme, ezen kakaótól a gyermekek hiznak, erősödnek, rendkívül táperejű. E kakaónak 1/4 kilója 1 korona, 1/8 kiló 50 fillér. Nagyváradon egyedüli főlerakat Kossuth-utcán és a Rákóczi-uti új kávéüzletben van. Hollandi kakao 1/4 kiló 1 korona, 1/8 kiló 50 fillér, 1 kiló 360 fill. Ajánlom Rákóczy-uti Csokoládé Király fiók üzlet met a cukorka vásárló közönség figyelmébe. Kugler Gerbeaud bombonokkal fűszerezve. Egyidejűleg méltóztatassék Aszódi 8 félé zamatu pörkölt kávéit meghozatni, mely ize és zamatra utánozhatatlan. Mindkét üzletben motorüzemű kávépörkölt. Tea, rum, cognac, gyógy bor, likőrök, kotányi édes paprika, sajt, szalámi, lipői turó, méz, zsemek eredeti angró ában lesz számítva. Japán szervizek a Rákóczi-uti üzletben kirakataiban látható.

x **Petőfi-utca végén a Törköly-mérő-ut 114. sz. alatt két egyszobás lakrész** május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál, Kossuth-utca 6.

x **Kiadó lakások.** Szacsavay-utca 11. számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank Rt.-nél.

x A legújabb **párisi kalap-ujdonságok** egyedül KOHN HELEN kalapüzletében kaphatók, Nagy Sándor-utca (Weisslovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyszökönség rendelkezésére a legizlésebb és a legújabb divatu kalapokban igen olcsó árakban. A Szigligeti-színház művésznőinek kalapszállítója. Átalakításokat modellek után vállal.

x **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt Szihta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadó. — Ugyanott az emeleten egy kétszobás udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x **A legjobb akarattal kérem** győződjön meg a világhírű Rádium Bohémia Japán Roma hegedű hur különlegességeimről. Gramofon lemez újdonságok Király, Fedák, Rózsa, Környe, Fráter nagyszerű felvételei. Saját készítményű modern cimbalmok, gramofon, hegedű és az összes hangszerek javítása olcsón. SIMON GYULA Rákóczi-ut 22. hangszerkészítő.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár Rt.

x **Női fehér vászon fél cipő** amerikai forma bőr sarkokkal gombos, fűzős, kivágott, spangnis 5 korona, szarvasbőr női fél cipő, finom női bőr fél cipők mindegyikben 5 korona. Szandál 20—25 számig 2 korona, 26—28-ig 2 K 60, 29—34-ig 3 K 20, 35—43 4 K. Férfi chevron amerikai cipő 10 K. Kalapok uri divat cikkek fehérneműek legolcsóbb beszerzési forrása FEKETE JENŐNÉL Szent János-utca Kís Pipa vendéglő mellett. Telefon 13—70.

x **Kiadó lakások.** Szöllős-utca 12. szám alatt két szobás lakás a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. — Csiki-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Hattyu-utca 35. sz. alatt egy szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Tak.-pénztár Rt.-nél, Kossuth-utca 6.

„The Rosewell Schoe“
amerikai cipők
12-50 és 16-50 kizárólag

Reichard Dezső
cégnél

Rákóczi-ut Orsoiya zárda
épületében kaphatók.

**A legszebb
kézimunkák**
Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. — Telefon 783.

REPORTÁZ

...
A NAC választmányi ülése. A NAC választmánya ma, pénteken este fél 9 órakor a Pannónia kávéház külön termében választmányi ülést tart, amelyen a vasárnap Nagyváradra érkező Magyar Corinthián csapat fogadtatásának és a vasárnapi „mérkőzések” részleteit fogja megállapítani. Tekintettel az ügy fontosságára, kéretnek a választmányi tagok pontos időben és teljes számban való megjelenésre.

IRODALOM

...
Külügy-Hadügy. Dr. Szilágyi Lajos cs. és kir. kamarás szerkesztésében ilyen cím alatt rendkívül érdekes és a magyar közönségre hasznos tartalmu folyóirat jelenik meg Budapesten. A folyóirat hetenkint jelenik meg és szakszerű tollal eredő cikkekkel tájékoztatja a közönséget a külügyi és hadügyi aktuális kérdésekről. Legutóbbi füzeté Ferenc Ferdinánd trónörökös katonai működését ismerteti és méltatja igen alaposan és érdekesen.

Foglalkozik a balkáni maffiával, a román-bolgár Dunahíd az ujonnan megállapított gyakorlati pótdíjak ügyével. Van benne két sikerült kép a megölt trónörökös pár boszniai utjáról. Közli Arstetten és környéke s a nyugati Balkán térképét. Aktuális hírek és közlemények teszik változatosá a füzetet; a folyóirat előfizetési ára negyedévre 4 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. Népszínház-utca 16.

MULATSÁG

...
A kisiparosok egyesületének táncestélye. A nagyváradai kisiparosok egyesületének rendező bizottsága tisztelettel értesíti a közönséget, hogy az 1914. július hó 11-ére tervezett nyári táncmultságukat a nemzeti gyász miatt 1914. július hó 18-án, szombaton este 9 órakor tartják meg a Karger-féle nyári vendéglő összes helyiségeiben.

TÁVIRÁTOK

...
Nagy változások Boszniában.

Bécs, jul. 9.

(Saját tudósítónktól.) Berchtold gróf ma kihallgatáson jelent meg az uralkodónál és előterjesztéseket tett a Boszniában és Heregovinában eszközöndő változtatásokra nézve. A király az előterjesztéseket mindenben elfogadta. E szerint a anektált tartományokban nagyarányú változások lesznek úgy közigazgatási, mint iskolai és rendőrhatalom terén. Az előterjesztések szerint a határrendőrség szigorú megerősítése is meg fog történni. Berchtold gróf holnap a közös pénzügyminiszterrel fogja megállapítani a további teendőket kivétel. A kihallgatás során Szerbiával szemben tanúsítandó eljárásra nézve is történt döntés. E szerint a monarchia ismét a lehető

legbékésebb, mondhatni szinte meglepő magatartást fog tanúsítani. Összes feladata az lesz, hogy felszólítja a szerb kormányt, hogy a trónörökös ellen elkövetett merénylet értelmi szerzőjét nyomozza ki és szigorúan büntesse meg. Végül, hogy azokat az állapotokat, melyek ma a monarchia és Szerbia közti viszony gyengítését előidéztek, szüntessék meg. Bécsben azt hiszik, hogy a monarchiának emez elhatározását Szerbia örömmel fogadja és teljesíti is.

Zavargások Skutariban.

Berlin, július 9.

A Lokalanzeiger jelenti Skutariból: A zavargások miatt a városban rendkívül nagy az izgalom. Philipps őrnagy, a nemzetközi csapatok parancsnoka elrendelte, hogy az őrségeket mindenütt megerősítsék s este 10 óra után az összes kávéházakat s egyéb nyilvános helyiségeket bezárjanak. A mohamedánok elhatározták, hogy a város területén kívül újabb gyűlést fognak tartani, amilyen a teendőket megbeszélnek.

Orosz zsidók Palesztinában.

Kiev, jul. 9.

Rodski orosz cukorgyáros példájától felbuzdulva nagyszabású mozgalom indult meg, melynek tagjai Palesztinában nagyobb földterületeket vásároltak az orosz zsidók részére. Az utóbbi időben Oroszországból nagyon sokan vándoroltak ki Palesztinába.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Buza októberre	— — —	12,78
Buza 1915. áprilisra	— — —	12,95
Rozs októberre	— — —	9,27
Zab októberre	— — —	7,68
Tengeri májusra	— — —	7,26
Tengeri júliusra	— — —	7,40
Tengeri 1915. május	— — —	7,22

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	756,50
Osztrák hitelrészvény	—	588,—
4%-os koronajáradék	—	79,15
Osztr. magy. állanav.	—	664,—
Jelzálogbank	—	386,—
Leszámitoló és pénzváltó	—	465,—
Hazai bank	—	265,—
Magyar bank	—	463,—

A szerkesztésért felelős:

Dr. KRÜGER ALADÁR.

**Takarmány
vetésekre**

MUHAR-MAG,
paprika-kő és szibériai köles, cukor-cirok, tarló répa, magvakat

Dell'orto Karoly Nagyvárad.

Csépléshez,

gőzekéhez és mindennemű IPARI célokra leggazdaságosabb elsőrendű

SZENEBEN

előnyös ajánlattal szolgál azonnali és későbbi szállításokra

Ujvári József szénnyal-kereskedő

Nagyvárad, Színház-utca 4.
Interurban telefon-szám 431.

Nagyvárad város tanácsának árverési küldöttségétől.

12143-914. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága 1913. 1914. sz. határozatával elrendelte a Bóné-kuti törvényhatósági közut 0.3-0.4 km. szelvényei között fekvő s a Pece árapasztó csatornája felett létesítendő közuti hidnak, továbbá a Száldobágyi törvényhatósági közut 0.6-0.7 km. szakaszán fekvő 3 és 4 sz. fahidaknak vasbetonból leendő újjáépítését; továbbá a Nagykéri törvényhatósági közuton 3 drb., a Szálkai törvényhatósági közuton 1 drb., a Vizvezeteki törvényhatósági közuton 1 drb. végül a Dorongosi alsó és Dorongosi felső törvényhatósági közutakon 1-1 drb. betoncsőátvezetést létesítését.

A város polgármesterétől nyert megbízás folytán ezen műtárgyak építő munkáinak vállalatra adása céljából f. évi jul. 30-án délelőtt 10 órakor a városháza bizottsági termében nyilvános árlejtést fogok tartani.

A bánatpénz a közszállítási szabályrendelet 16. §-ának 6. pontja értelmében az ajánlati összeg 5%-ában Nagyvárad város házi pénztáránál, vagy valamelyik állami pénztáránál, készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban teendő le. A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz letételét igazoló nyugta, vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolata az ajánlathoz csatolandó.

Ajánlatot lehet tenni az összes fentebb körülírt műtárgyakra s azonkívül külön ajánlatot lehet tenni a három vasbeton hidra és külön a részletesen megnevezett kisebb beton csőátvezetésekre.

Azok az ajánlattevők, akik az összes munkákra tesznek ajánlatot, kötelesek ajánlatukban nyilatkozni az iránt, hogy amennyiben a vasbeton hidak építő munkáival a város őket meg nem bízná, külön a beton csőátvezetésekre építő munkáit elvállalni hajlandók-e. Amennyiben ez a nyilatkozat ajánlatukban bent nem foglaltatná a város a tett ajánlatokat mind a két önálló munkacsoportra külön-külön is kötelezőnek fogja tekinteni.

A vasbeton hidakra a vonatkozó részletes és általános feltételek figyelembe vételével minden hidra külön-külön egy egységes átlány árat köteles az ajánlattevő ajánlatában megadni, mely egységes átlány árért a hidat a benyújtandó és jóváhagyandó részletes tervek szerint teljesen készen s hiánytalanul köteles az ajánlattevő a város közönségének átadni. A száldobágyi uton tervezett két hid körül teljesítendő mederbiztosítási munkákat, valamint az utpálya burkoló munkákat mind a három beton hidnál a város kezönsége házilag fogja teljesíteni.

A csőátvezetésekre építő munkákra vonatkozólag kötelesek az ajánlattevők az ajánlati költségvetés egységi árait kitölteni és a költségvetéseket minden egyes átereszre leösszegezve, ajánlatukhoz csatolni. Ugy a vasbeton hidakra vonatkozó általános tervek és műszaki leírás, valamint a beton csőátvezetésekre vonatkozó tervek és műszaki leírás és ajánlati költségvetés az ajánlati mintával együtt a városi mérnöki hivataltól díjtalanul megszerezhetők s ugyanitt az építési feltételek, melyek az állami feltétel füzetekkel azonosak, a hivatalos órákon belül megtekinthetők.

Az összes vasbeton hidak gőzeke terhelésére, illetőleg a gyalogjárón m²-kint 400 kgr. a mozgóterhelésre méretezendők.

Az ajánlatok csak írásban alulírott küldöttségi elnök kezéhez 1914. július hó 30 napjának délelőtt 10 órájáig adhatók be. Az ajánlatok a nyilvános árlejtésben fognak felbontatni. Az ajánlatok 1 koronás bélyeggel látandók el és csak szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A borítékon megjelölendő a munkálat amelyre az ajánlat vonatkozik.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy jelen hirdetményt, az árlejtési feltételeket ártelekekkel ki nem töltött költségvetéseket és tervek ismeri és azokat magára kötelezőnek elfogadja.

A közszállítási szabályrendeletnek a hazai gyártmányok és magyar honos műszaki erő stb. alkalmazására vonatkozó határozmányai minden ajánlattevőre feltétlenül kötelező.

Az ajánlattevőt tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi míg az ajánlatok felett a végleges döntés meg nem történik ellenben Nagyvárad városát csakis az árlejtés eredménye felett hozandó határozat jogerőre emelkedésével kötelezi.

Ama pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon keresk. és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város közönsége fenntartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb árlejtést tarthasson.

Nagyvárad, 1914. jul. 7-én.

Komlóssy József,
szak. biz. elnök.

Kevés pénzért sok mindent vásárolhat, és pedig:

női harisnyák, párja 30 fillértől, selyem harisnyáig
férfi zokni „ 28 „ „ zokniig
gyermek harisnya kötött 20 fillértől. Női férfi fehérműek zsebkendők, ridikülők pénzerszények, ernyők igen olcsó árért. Himzés valódi klópli csipkék.

Férfi gallér darabja 10 fillér,

csak míg a készlet tart. Vidéki rendelések utánvét, viszont eladóknak engedmény, meg nem felelőért a pénzt visszaadjuk.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

Foglalkozik a bank és takarékpénztár összes ágazataival. A nyári idény alkalmából ajánlja

safe-deposit osztályát

melyben mindenki saját zárja alatt, ugy a nyári idény alatt, mint egész éven át értékpapirjait, ékszereit, okmányait és egyéb megőrzendő tárgyait

biztosan és olcsón

megőrizheti.

A safe-deposit osztály a bankosztálytól elkülönített helyiségben van, mely a legnagyobb biztonság mellett, a legkényelmesebb és legdiszkrétbb kezelést teszi lehetővé.

Bővebb felvilágosítást készséggel nyújtunk intézeti helyiségünkben Bémer-tér 4.

Belépési felhívás

A Magyar Takarékszövetkezet X. évtársulatába való belépésre.

A Magyar Bank kebelében működő Magyar Takarékszövetkezet

1914. év július hó 1-én megnyitja

X. évtársulatát,

melyre az igazgatóság ez uton hívja fel Nagyvárad város és Biharvármegye közönségének figyelmét.

Az új évtársulatba való belépés 3 éven át hetenként fizetendő 20 filléres üzletrészek lejegyzésével történik, melyek tetszőszerinti számban jegyezhetők.

Belépések a Magyar Bank r. t. (Szent László-tér Sas-palota) helyiségében a hivatalos órák alatt bármikor eszközölhetők és egy heti befizetés után mindenki megkapja a nevére kiállított befizetési könyvecskét.

Vidéki befizetések portómentesen postatakarék pénztár útján eszközölhetők.

A szövetkezet célja tagjait apróbb betétek útján való takarékosagra buzdítani, a tagok esetleges hiteligényeit a legjutányosabban kielégíteni és az igénybe vett hitel visszafizetésére könnyű módot nyújtani. A szövetkezeti tagok a teljesített befizetések 4% részét minden kezes nélkül bármikor előnyös kamattétel mellett kölcsön vehetik. A szövetkezeti tagok a befizetett tőkájüket a reális üzleteredmény részesedéssel együtt (minden egy koronás üzletrész után K 11.) megkapják.

A beiratások alkalmával minden 20 filléres üzletrész után 5 fillér beiratási díj fizetendő. Késedelmes befizetéseknél pedig amennyiben a tagok a késedelmet idejekorán pótolják, késedelmi illetéket nem fizetnek.

A Magyar Takarékszövetkezet igazgatósága.

Értesítjük t. feleinket, valamint a t. közönséget, hogy a

Bécsi biztosító társaság

biharmegyei főügynökségét átvettük és a biztosító irodát helyiségünkben (Rimanóczy-utca 6. sz.) rendeztük be, hol mindennemű biztosítás u. m.

tűz, jég, betörés, üvegtörés, szállítás és életbiztosítás

a legelőnyösebb feltételek mellett köthető. Ugyancsak átvettük a

Providentia biztosító társaság

főügynökségét is, melynek minden ágazatát u. m.

baleset, automobil és géptörés elleni és szavatossági biztosításokat

kultiválni fogjuk.

A t. érdeklődő feleknek minden felvilágosítással készséggel szolgálunk (Telefon: 840. szám.)

Nagyvárad Kereskedelmi és Forgalmi bank részvénytársaság.

Műszaki harisnyakötőde

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer férfinyabócég után.)

KÉSZIT új férfi fuszékkéket és női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejleléseket és javításokat, valamint azsur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkhöz a legmegbízhatóbban készít. Egy próbarendelés meggyőző mindenkit a harisnyák jószágáról. Az üzlet 14 óra óta áll fenn. Sok pénzt megtakarít ha harisnyáit

Lippner Marknal szerzi be

Belépési felhívás

Filléres Tak.- és Segélyszövetkezet 12-ik évtársulatába.

A Leszámitoló és Jelzálogbank Rt.
kebelében működő

FILLERES TAKARÉK ÉS SEGÉLYSZÖVETKEZET

1914 máj. 1-én új évtársulatot nyitott

Egy üzletrésznek alapját az évtársulat tartama alatt — 3 éven át — hetenkint kötelezőleg fizetendő 20 fillér képezi s kiki tetszése szerinti számban jegyvezhet üzletrészeket.

A szövetkezet célja az, hogy egyrészt a tagok részére kisebbszerű hetenkint ismétlődő betétek által a vagyonyüjtést lehetővé tegye, másrészt, hogy ugyanezen tagok betétek arányában olcsó kamatláb mellett kölcsönöket kaphasson.

A beiratások a LESZÁMITOLÓ ÉS JELZÁLOG-BANK helyiségében (Bémer-tér, Lévy-palota) eszközölhetők, a befizetések ugyanott lesznek teljesíthetők.

A vidéki beiratkozók a heti befizetéseket a postakaraképként utján portómentesen teljesíthetik.

A beiratkozásnál üzletrészekenként 10 fillér beiratási díj fizetendő.

Egy heti befizetéssel már a mai naptól fogva minden beiratkozó megkapja a nevére kiállított könyvecskét.

Nagyvárad, 1914. április hó.

**Filléres
Takarék és Segélyszövetkezet**

Ha nincs meglegedve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármilyen okból. Keresse fel **DARABONT GY. és T. RSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujjal készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Szőlőmoly ellen az egyedüli biztos szer a **BAGOL.**

Kapható:

KONDOR DEZSŐ
cementkereskedőnél,
Nagyvárad Nagypiac-tér 1. sz.
(Füchsi-palota.)

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletos szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

évlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Szent László (Püspök) Gyógyfürdő

Nyári gyógyhely Nagyvárad mellett

Európai hírű 41° C. meleg természetes hévíz.

Javalva van, az ízületek és izmok csuzos bántalmainál, idült és különösen savas ízületi loboknál, csonttörések és visszamaradt vastagodásoknál, idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek, vesekövek eseteiben, májbajoknál, végre női bajoknál. Állandó fürdő orvos. Különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák árai K 1.60-tól K 8-ig váltakoznak. Gyógyterem hirdapokkal, zongora, könyvtár és tekeasztal. Terraszok szép

Kényelmes vasuti összeköttetés.

kilátással. Sétahelyek a fürdőtelepen és a mellette elterülő őserdőben és fenyvesben. Az erdőben jó tekepálya és lawn-tennis. Tükör- és kádfürdőkön kívül mórfürdők is vannak rendszeresítve. Modern uszoda uszás tanítással és homokkurával. Legszebb kiránduló hely. Elsőrendű zene. Kitűnő konyha. Villanyvilágítás. Telefon. Interurbán.

Dancs István.

Prospektust kívánatra küld a bérlőség.

Egész nyáron Kakuczi János hírneves erdélyi zenekara hangversenyez.

A *Katholikus Népszövetség* *nagyváradai szervezete.*

CÉL: a keresztény polgárok tömörítése minden romboló áramlattal szemben; a vallásos és hazafias érzés istápolása, a keresztény közönség közt az összetartás fokozása.

JELSZÓ: a szeretet egyesít, az egység erőt ad.

Tagsági díj egy évre 1 korona, melynek fejében a tag megkapja a havi füzeteket, naptárt ingyen jogi tanácsadásra tarthat igényt s részt vehet a Népszövetség ünnepélyein és értekezletein.

Katholikus Népszövetségi *Otthon.*

A Katholikus Népszövetség nagyváradai szervezetének tagjai részére alakult társas kör. **Tagsági díj egész évre négy kor.** Helyisége a Katholikus Kör épületében, Szilágyi Dezső-utca 5. szám alatt van.

A Katholikus Népszövetség jogvédő irodája

A népszövetségi tagoknak ingyen ad jogi tanácsot minden közigazgatási, peres, perenkívüli, telekkönyvi, adóügyben stb.

Hivatalos órák: minden pénteken délután 6-tól fél 8-ig.

Hivatalos helyiség: a Katholikus Népszövetségi Otthon könyvtári helyisége.

Népszövetségi Hitelszövetkezet

Célja a népszövetségi tagok takarékoságát előmozdítani és tagjait az alapszabályokban körülírt határok közt segíteni. Jelzálogi kölcsönt ad. Elfogad betéteket.

Heti 20 filléres befizetések mellett működik.

Hivatalos helyisége a Katholikus Népszövetségi Otthon helyiségében van, a hol a heti befizetések minden héten hétfőn és csütörtökön d. u. 2—5 óra közt eszközöltnék.

A *Katholikus Népszövetség* *biztosító osztálya.*

Előnyös feltételek mellett elfogad **életbiztosításokat** tőkére vagy életjáradékra, halál vagy elérés esetére. Elvállal továbbá

leánykiházásítási és fiúellátási biztosításokat is.

Elfogad biztosításokat:

tűz, villámcsapás, légszesz- és kazánrobbanás által okozható károk ellen.

Törés által okozható károk ellen, **szállítmányi** károk ellen, betöréses **lopás-, jég-, baleset-, szavatossági** károk ellen.

Óvadékbiztosításokat, sikkasztás elleni, valamint **állatbiztosításokat,** végül úti-podgyászbiztosítást.

Általában foglalkozik a **biztosítás minden ágazatával,** a lehető legolcsóbb feltételek mellett.

Részletes felvilágosítással a csoportvezetők, illetve a biztosító osztály szolgálnak.

Hivatalos helyisége a Katholikus Népszövetségi Otthonban van. **Hivatalos órák** hétköznapokon d. u. 3—6 óráig.